

ارزیابی اثربخشی دوره‌های آموزشی ضمن خدمت الکترونیکی معلمان چندپایه بر اساس الگوی (cipp)

ماجد سواری* ۱، اسما خسرجی ۲، سمیه ساری ۳، اکرم نقابدار ۴، ساجده شیباوی ۵

۱ کارشناسی ارشد، برنامه‌ریزی درسی، دانشگاه شهید باهنر کرمان Dr.majedsavari@gmail.com

۲ کارشناسی ارشد، زبان و ادبیات عرب، دانشگاه شهید چمران اهواز

۳ کارشناسی ارشد، الهیات و معارف اسلامی، دانشگاه شهید چمران اهواز

۴ کارشناسی، علوم تربیتی، دانشگاه پیام‌نور اندیمشک

۵ کارشناسی، روانشناسی، دانشگاه پیام‌نور سوسنگرد

چکیده

هدف از پژوهش حاضر ارزیابی میزان اثربخشی دوره‌های آموزشی ضمن خدمت الکترونیکی (LTMS) معلمان چندپایه هر سه مقطع ابتدایی، متوسطه اول و دوم منطقه عشایر خوزستان در سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۱ بر اساس الگوی سیپ (Cipp) بود. روش پژوهش توصیفی-پیمایشی بود. جامعه آماری، شامل کلیه ی معلمان (زن و مرد) مقطع ابتدایی و متوسطه دوره اول و دوم که در دوره‌های آموزش ضمن خدمت سایت LTMS شرکت کرده بودند، تعداد آن‌ها ۱۲۵۰ نفر می‌باشد. تعداد ۲۹۴ نفر با استفاده از جدول مورگان - گرجسی به‌عنوان نمونه پژوهش انتخاب شدند. به منظور گردآوری داده‌ها از پرسشنامه‌ی ارزیابی دوره‌های آموزش ضمن خدمت الکترونیکی معلمان استفاده شد. این پرسشنامه محقق ساخته بسته پاسخ (۵ گزینه ای) است که در بین جامعه آماری به منظور گردآوری اطلاعات توزیع شد. این پرسشنامه بر اساس الگوی سیپ (Cipp) به ارزیابی ۴ عامل زمینه، درون‌داد، فرایند و بروندادهای دوره‌های آموزش ضمن خدمت الکترونیکی پرداخته است. به‌منظور روایی پرسش‌نامه از روایی محتوایی استفاده شده است. همچنین پایایی آن با استفاده از آزمون کرونباخ ۰/۹ به دست آمد به منظور تجزیه و تحلیل داده‌ها در این پژوهش از روش‌های آمارتوصیفی مانند جدول فراوانی و درصد و نمودار ستونی، میانگین و انحراف معیار و در سطح آمار استنباطی شامل آزمون برازش نکویی خی دو، استفاده شد. نتایج پژوهش نشان می‌دهد که از دیدگاه معلمان کیفیت عوامل زمینه ای و بروندادی دوره آموزش های ضمن خدمت الکترونیکی از مطلوبیت خوبی برخوردارند. همچنین کیفیت عوامل دروندادی و فرآیندهای دوره آموزش های ضمن خدمت الکترونیکی از مطلوبیت متوسطی برخوردار هستند.

واژگان کلیدی: ارزیابی، اثربخشی، ضمن خدمت، الکترونیکی، معلمان چندپایه، الگوی سیپ

۱. مقدمه

وقوع انقلاب صنعتی چهارم، به سرعت جنبه‌های مختلف جوامع را تحت تأثیر قرار داده و استفاده از فناوری‌های نوین را الزامی کرده است (هندکه^۱ و همکاران، ۲۰۲۰). تاحدی که به کارگیری این فناوری‌ها زمینه‌ساز خلق رویکردهای نوین یاددهی یادگیری در نهادهای آموزشی شده و شیوه یادگیری الکترونیکی را باب کرده است که تحولات شگرفی را در نظام‌های آموزشی ایجاد نموده است (دایل مک^۲، ۲۰۲۰). در این بین، یکی از دل‌مشغولی‌های اصلی مدیران سازمان‌ها در عصر حاضر، آموزش و توسعه منابع انسانی است و آموزش کارکنان مهم‌ترین ابزار توسعه منابع انسانی است (پفوسر^۳ و همکاران، ۲۰۲۰). کارکنان سازمان از طریق این آموزش‌ها توانمندی‌های لازم را کسب کرده و قابلیت‌های خود را توسعه می‌دهند و مهارت‌های موردنیاز را فرار می‌گیرند (تانجونگ^۴ و همکاران، ۲۰۲۰).

کسب دانش و مهارت و توسعه شایستگی‌های حرفه‌ای یکی از پیش‌فرض‌های اساسی برای ارائه واکنش‌های بهنگام در مقابل تحولات می‌باشد که استفاده از بسترهای آموزش الکترونیکی این پیش‌فرض را فراهم می‌سازد تا دانش و مهارت‌های موردنظر برای واکنش به‌موقع در مقابل تحولات با صرف حداقل منابع و زمان برای کارکنان حاصل آید؛ بنابراین می‌توان گفت دسترسی مستمر اقتصادی، آسان سریع و بهنگام کارکنان به آموزش‌های موردنیاز شغلی از الزامات سازمان‌های پیشرو می‌باشد برای همسویی با تحولات است (شونیرگان و گری^۵، ۲۰۱۳). آموزش الکترونیکی از یک‌طرف به دلیل فقدان محدودیت در زمان ارائه آموزش، قابلیت تکرار مطالب انعطاف در مکان، ارائه فقدان مسائل تردد و سفر، تعاملی بودن آن به‌صورت چندگانه بهنگام بودن، خود گام بودن آموزش‌های الکترونیکی و از طرف دیگر به دلیل پیشرفت‌های فناوری اطلاعات و ارتباطات اثربخشی بیشتری نسبت به آموزش حضوری در شرایط یکسان داشته باشد (دهقان‌زاده و همکاران، ۱۴۰۱).

از آن جایی که آموزش ضمن خدمت برای افراد شاغل می‌تواند، مشکلاتی مانند: تداخل زمان کار و حضور در کلاس، تردهای زیاد در شهر و افزایش هزینه‌های جانبی برای سازمان مربوطه شود، می‌توان امیدوار بود، با استقرار دوره‌های آموزش ضمن خدمت به‌صورت الکترونیکی (مجازی) این گونه هزینه‌ها به حداقل ممکن کاهش یابد؛ زیرا مطالعات نشان داده است که یادگیری الکترونیکی حداقل به میزان آموزش سنتی اثربخش است و حتی از آن نیز کارا تر می‌باشد و موجبات خرسندی یادگیرندگان را بیشتر فراهم می‌سازد (اودر، ۱۳۹۰).

آموزش و خصوصاً آموزش ضمن خدمت نه‌تنها در ایجاد دانش و مهارت ویژه در کارکنان نقش بسزایی دارد، بلکه باعث بینش و بصیرت عمیق‌تر دانش و معرفت بالاتر و مهارت بیشتر کارکنان در سازمان برای اجرای وظایف و مسئولیت‌ها شده و در نتیجه هدف‌های سازمان را با کارایی و اثربخشی بهتر محقق خواهد ساخت از آنجاکه عمدتاً آموزش‌های ضمن خدمت شامل تشریح مأموریت‌ها، اهداف و عملکرد بهینه در سازمان است آگاهی‌یافتن از میزان اثربخشی این آموزش‌ها باعث توجه بیشتر کارکنان نسبت به مسائل سازمانی شده و هر یک از آنان زمینه و انگیزه لازم در رشد و توسعه مسائل سازمانی را تقویت خواهند نمود (طرزی و همکاران، ۱۴۰۰).

آموزش‌های مجازی ضمن خدمت کارکنان تجلی آموزش مستمر نیروی انسانی در سازمان‌ها آموزش ضمن خدمت کارکنان است مهم‌ترین اهداف این نوع آموزش تحقق اهداف سازمانی است آموزش ضمن خدمت یک فعالیت علمی برای توسعه دانش و مهارت حرفه‌ای است که به‌واسطه فرایند آموزش تحقق می‌پذیرد آموزش ضمن خدمت تا حد زیادی باعث افزایش بهره‌وری، صرفه‌جویی مالی و زمانی می‌شود (محمدی، ۱۴۰۰). آموزش ضمن خدمت یکی از مؤثرترین ابزارهای مدیران برای مقابله با تغییرات محیطی

^۱ . Handke L, Klonek FE, Parker SK, Kauffeld S

^۲ . Dilmaç

^۳ . Pfoser

^۴ . Tanjung

^۵ . Shoniregun & Gane gray

بوده و ضامن ارائه مناسب خدمات، بخصوص در سازمان‌های خدماتی و دولتی می‌باشد که چنانچه منظم و هدفمند و در راستای نیازهای واقعی کارکنان تدوین و اجرا شود، نه تنها عملکرد کارکنان و سازمان را بالا می‌برد؛ بلکه بهبود مهارت‌های مدیران و افزایش رضایت کارکنان و ارباب رجوع را نیز در پی خواهد داشت. آموزش کوشش هدفمند و نظام‌یافته برای بهبود عملکرد نیروی انسانی برای ایفای مؤثر وظایفشان می‌باشد و هرگونه راهبردی که بتواند اهداف را اثربخش و کارآمدتر کند بدون شک الزامی برای تأمین نیازها و پاسخگوی پدیده‌های نوظهور سازمانی خواهد بود. نظام آموزشی سازمان باید به صورتی باشد که جدیدترین اطلاعات مربوط به دانش فنی کار، مهارت‌ها و بینش لازم را به کارکنان ارائه کند تا برای احراز مشاغل مختلف همواره آمادگی کافی را داشته باشند آموزش سازمانی تنها برای تقویت تخصص و توانایی‌های کارمند برای انجام شغلی که در حال حاضر به عهده دارد نیست؛ بلکه این آموزش برای آماده کردن کارمند و تعلیم او به منظور احراز مشاغل بالاتر ضرورت دارد. آنچه از اهمیت زیادی برخوردار است اثربخشی و کارایی دوره‌های آموزشی باشد که می‌مرتبط به نظام آموزشی، است؛ زیرا در صورت نقص در این دوره‌ها منابع به هدر می‌روند و زیان‌های اقتصادی به بار می‌آیند و نظام آموزشی طراحی شده برای سازمان نیز دچار مشکل و ناکارآمدی می‌شود همچنین از سوی دیگر وجود دوره‌های آموزشی باکیفیت می‌تواند عملکرد کارکنان را ارتقا دهد (دهقان‌زاده و همکاران، ۱۴۰۱).

ذکر این نکته ضروری است که هرگز نمی‌توان ادعا کرد که آموزش به‌خودی‌خود سودمند است، مگر از آموزش‌های ارائه شده ارزشیابی به عمل آید (مخری، ۱۳۸۹). اولین تعریف ارزشیابی به نام «تایلر» ثبت شده است. وی ارزشیابی را وسیله‌ای برای تعیین میزان رسیدن برنامه به هدف‌های آموزشی می‌داند ارزشیابی جز جدایی‌ناپذیر یک نظام آموزشی است. ارزیابی اثربخشی آموزش یعنی اینکه تا حدودی تعیین کنیم آموزش‌های انجام شده تا چه حد منجر به ایجاد مهارت‌های موردنیاز سازمان به صورت عملی و کاربردی شده است (بازرگان، ۱۳۸۷). همان‌طور که اشاره شد بررسی و آگاهی از نتایج و بازده آموزش کارکنان، لازمه فرایند آموزش است و با این کار است که حلقه آموزشی تکمیل می‌شود. درحقیقت ارزیابی اثربخشی دوره‌های آموزشی از یک سو، آینه‌های فراهم می‌آورد تا مدیران و کارکنان سازمان تصویری روشن‌تر از چگونگی کم‌وکیف فعالیت‌های آموزشی به دست آورند و از سوی دیگر، برنامه‌ریزان و کادر آموزشی سازمان را مجهز می‌سازد تا نسبت به جنبه‌های مثبت و منفی برنامه آگاهی پیدا کنند و از این راه به اثربخش کردن برنامه‌ها و فعالیت‌های آموزشی نیروی انسانی باری برسانند (دانش‌پژوه و ولی اله، ۱۳۸۵).

یافته‌های پژوهش مارتینز (۱۹۹۷) نشان داد که در درون دانشگاه‌های آمریکای لاتین درباره دوره‌های از راه دور، نگرش مثبتی وجود دارد و مدیران، راه‌اندازی دوره‌های از راه دور را از نظر اقتصادی و سازمانشان امکان‌پذیر می‌دانند. ویلهم (۲۰۰۳) که در سه حوزه مروری بر مبانی نظری، مطالعه ادراک دانشجویان در یک کلاس مجازی، مطالعه پیمایشی در کلاس‌های مجازی به ارایه درآمد است، نشان داد که در کلاس‌های مجازی بیشتر از کلاس‌های چهره‌به‌چهره، مطلب یاد گرفته‌اند. پارک (۲۰۰۳) در پژوهشی در زمینه پذیرش و کاربرد آموزش مبتنی بر شبکه در آموزش عالی توسط اعضای هیات علمی که بر اساس متغیرهایی شکل یافته‌اند: ویژگی‌های شخصیتی (تجربه کامپیوتری و خودکارآمدی)؛ وجوه درک شده نوآوری (پیچیدگی و مزایای مناسب)؛ نوع برداشت از حمایت محیطی (هنجار موضوعی، حمایت و زمان)؛ و متغیر معیاری و سطح کاربرد آموزشی مبتنی بر شبکه بدین نتیجه دست‌یافت که پنج عامل تجربه کامپیوتری، هنجار موضوعی، خودکارآمدی، مزایای مناسب و پیچیدگی، مهم به نظر می‌رسند. دولت فنلاند (۲۰۰۴) به دنبال پژوهشی اظهار داشت که سیاست راهبردی آموزش برای جامعه اطلاعاتی به طور پیوسته بر اهمیت پرورش مهارت‌های شهروندی جامعه اطلاعاتی تأکید می‌ورزد. زیر ساخت جامعه اطلاعاتی باید محیط‌های تکنولوژیکی را برای برقراری ارتباط، یادگیری و تولید دانش در مؤسسات آموزشی، در محیط کاری و همچنین موقعیت‌های غیرآموزشی تأمین

6. Martines

7. Wilhelm

8. Park

نماید. پژوهشی توسط بوئنو^۹(۲۰۰۶) انجام شده است که طی به کارآمدی فزاینده کار مشارکتی در محیط مجازی در سطح دانشگاه‌ها با به‌کارگیری راهبردهای مشارکتی دست یافتند. آیدین^{۱۰}(۲۰۰۶) در پژوهشی بیان داشتند که کلاس‌های مجازی، تعامل اصیل فزاینده را تسهیل می‌کند و فراگیرندگان را به خودگردانی بیشتر ترغیب می‌کند. نتایج پژوهش حسین^{۱۱}(۲۰۰۸) نشان می‌دهد که آموزش مجازی به‌عنوان جایگزینی برای ساختار رسمی آموزش قلمداد می‌گردد. آموزش مجازی، انعطاف‌پذیر بوده و دانشجویان را در رویارویی با تکنولوژی‌های نوظهور تجهیز و آماده می‌کند. باین‌حال، دانشجویان با بعضی از مسائل نیز مواجه می‌شوند؛ از جمله مسائل رمز عبور؛ سندرم خیره‌شدن به کامپیوتر، درد مفاصل انگشتان؛ کم‌دردی، سرگیجه و سردرد و ناراحتی‌های عصبی است. از روی یافته‌های این پژوهش، می‌توان پیش‌بینی کرد در آینده نزدیک چه‌بسا که دانشگاه‌های رسمی در برخی ابعاد، آموزش مجازی را مورد پذیرش قرار دهند. آموزش از راه دور به‌عنوان نظام نوین آموزشی، حاصل بروز تحولات اساسی در روند تکامل نگرش‌های تربیتی، رسانه‌های آموزشی و ابزارهای ارتباطی است. از این‌رو بررسی اثربخشی آن در کنار نظام‌های آموزشی عصر حاضر حائز اهمیت ویژه‌ای است. این شکل از ارائه خدمات آموزشی پایدار مانده و بسیاری از کشورها به یادگیری از راه دور به‌مثابه استراتژی اصلی برای توسعه دسترسی، افزایش کیفیت و هزینه و بهره‌وری مطمئن برای آموزش بدان می‌نگرند ضرورت و نیاز به آموزش‌های ضمن خدمت برای معلمان در اکثر تحقیقات ثابت شده است. با وجود این برخی از تحقیقات، حاکی از عدم اثربخشی این‌گونه آموزش‌ها هستند آموزش‌های ضمن خدمت حضوری به دلیل داشتن هزینه‌های بالا، اتلاف وقت ادارات و معلمان، مناسب نبودن زمان و مکان آموزش‌ها و اجبار به ترک محل خدمت، ممکن است اثربخشی لازم را نداشته باشند. استفاده از آموزش‌های ضمن خدمت مجازی موجب افزایش کیفیت آموزشی، اطلاع‌رسانی دقیق و منطبق بر علوم روز، ارائه خدمات آموزشی به افرادی که به علت مسافت زیاد و یا مشغله‌های مختلف امکان حضور در کلاس را ندارند و ایجاد فرصت‌های آموزشی مادام‌العمر برای معلمان را در پی خواهد داشت؛ بنابراین ضروری است که تحقیقات جدی در این زمینه آغاز گردد و با استقرار یک نظام مفید آموزش الکترونیکی بتوانیم با سرعت، دقت و کیفیت بهتری آموزش مداوم معلمان را در کشور پیش ببریم؛ لذا با توجه به اهمیت و ضرورت آموزش‌های ضمن خدمت الکترونیکی، هدف اصلی پژوهش حاضر، ارزیابی میزان اثربخشی دوره‌های آموزشی ضمن خدمت الکترونیکی معلمان چندپایه عشایری خوزستان در سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۱ بر اساس الگوی سیپ(Ci pp) در ۴ عامل (زمینه، درونداد، فرایند و بروندادهای) می‌باشد.

۱-۱- هدف اصلی

ارزیابی میزان اثربخشی دوره‌های آموزشی ضمن خدمت الکترونیکی بر اساس الگوی (Ci pp) (مورد مطالعه: معلمان چندپایه عشایری استان خوزستان در سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۱).

۱-۲- اهداف فرعی

شناسایی میزان مطلوبیت عوامل زمینه‌ای دوره‌های آموزش ضمن خدمت الکترونیکی معلمان چندپایه عشایری استان خوزستان در سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۱

شناسایی میزان مطلوبیت عوامل دروندادی دوره‌های آموزش ضمن خدمت الکترونیکی معلمان چندپایه عشایری استان خوزستان در سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۱

شناسایی میزان مطلوبیت عوامل فرایندی دوره‌های آموزش ضمن خدمت الکترونیکی معلمان چندپایه عشایری استان خوزستان در سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۱

⁹ . Bueno

¹ . Aydin

¹ . Hussain

شناسایی میزان مطلوبیت عوامل بروندادی دوره‌های آموزش ضمن خدمت الکترونیکی معلمان چندپایه عشایری استان خوزستان در سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۲

۱-۳- فرضیه اصلی

به نظر می‌رسد میزان اثربخشی دوره‌های آموزش ضمن خدمت الکترونیکی معلمان چندپایه عشایری استان خوزستان در سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۲ از مطلوبیت زیادی برخوردار است.

۱-۴- فرضیه‌های فرعی

به نظر می‌رسد عوامل زمینه‌ای دوره‌های آموزش ضمن خدمت الکترونیکی معلمان چندپایه عشایری استان خوزستان در سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۲ از مطلوبیت خوبی برخوردار است.

به نظر می‌رسد عوامل بروندادی دوره‌های آموزش ضمن خدمت الکترونیکی معلمان چندپایه عشایری استان خوزستان در سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۲ از مطلوبیت خوبی برخوردار است.

به نظر می‌رسد عوامل فرایندی دوره‌های آموزش ضمن خدمت الکترونیکی معلمان چندپایه عشایری استان خوزستان در سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۲ از مطلوبیت خوبی برخوردار است.

به نظر می‌رسد عوامل بروندادی دوره‌های آموزش ضمن خدمت الکترونیکی معلمان چندپایه عشایری استان خوزستان در سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۲ از مطلوبیت خوبی برخوردار است.

۱- روش پژوهش:

هدف از پژوهش حاضر ارزیابی میزان اثربخشی دوره‌های آموزشی ضمن خدمت الکترونیکی (LTMS) معلمان چندپایه هر سه مقطع ابتدایی، متوسطه اول و دوم منطقه عشایر خوزستان در سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۲ بر اساس الگوی سیپ (cipp) بود. روش پژوهش توصیفی - پیمایشی بود. جامعه آماری، شامل کلیه معلمان (زن و مرد) مقطع ابتدایی و متوسطه دوره اول و دوم که در دوره‌های آموزش ضمن خدمت سایت LTMS شرکت کرده بودند، تعداد آن‌ها ۱۲۵۰ نفر می‌باشد. تعداد ۲۹۴ نفر با استفاده از جدول مورگان - گرجسی به‌عنوان نمونه پژوهش انتخاب شدند. به‌منظور گردآوری داده‌ها از پرسش‌نامه ارزیابی دوره‌های آموزش ضمن خدمت الکترونیکی معلمان استفاده شد. این پرسش‌نامه محقق ساخته بسته پاسخ (۵ گزینه‌ای) است که در بین جامعه آماری به‌منظور گردآوری اطلاعات توزیع شد. این پرسش‌نامه بر اساس الگوی سیپ (cipp) به ارزیابی ۴ عامل زمینه، درونداد، فرایند و بروندادهای دوره‌های آموزش ضمن خدمت الکترونیکی پرداخته است. برای روایی پرسش‌نامه از روایی محتوایی استفاده شده است. همچنین پایایی آن با استفاده از آزمون کرونباخ $0/9$ به دست آمد به‌منظور تجزیه و تحلیل داده‌ها در این پژوهش از روش‌های آمار توصیفی مانند جدول فراوانی و درصد و نمودار ستونی، میانگین و انحراف معیار و در سطح آمار استنباطی شامل آزمون برازش نکویی خی دو، استفاده شد.

۲- یافته‌های پژوهش

سؤال اول پژوهش: عوامل زمینه‌ای دوره‌های آموزش ضمن خدمت الکترونیکی معلمان چندپایه عشایر خوزستان از چه میزان مطلوبیتی برخوردار است؟

جدول ۱: آزمون برازش نکویی خی دو و فراوانی مشاهده شده و قابل انتظار

سطح معناداری	درجه آزادی	آزمون خی دو	باقیمانده	فراوانی قابل انتظار	فراوانی مشاهده شده		
۰/۰۰۱	۲	۴۶/۳۴۷	-۲۹,۰	98.0	۶۹	کم	از منظر معلمان چندپایه
			-۲۶,۰	98.0	۷۲	متوسط	
			۵۵,۰	98.0	۱۵۳	زیاد	
					۲۹۴	جمع کل	

باتوجه به جدول آزمون برازش نکویی خی دو که نشان می دهد مقدار آزمون خی دو برابر با ۴۶/۳۴۷ و درجه آزادی ۲ با سطح معناداری ۰/۰۰۱ از سطح خطای ۰/۰۵ کمتر است پس تفاوت بین فراوانی مشاهده شده و فراوانی قابل انتظار را می پذیریم و آزمون را معنادار می دانیم و از آنجا که آزمون خی دو تحت تأثیر بیشترین فراوانی (زیاد با فراوانی ۱۵۳ نفر) می باشد. پس با اطمینان ۹۵٪ نتیجه می گیریم که از دیدگاه معلمان چندپایه مدارس مقاطع ابتدایی، دوره اول متوسطه، دوره دوم متوسطه منطقه عشایر خوزستان، عوامل زمینه ای کنونی دوره آموزش های الکترونیکی از مطلوبیت زیادی برخوردار است. سؤال دوم پژوهش: عوامل دروندادی دوره های آموزش ضمن خدمت الکترونیکی معلمان چندپایه عشایر خوزستان از چه میزان مطلوبیتی برخوردار است؟

جدول ۲: آزمون برازش نکویی خی دو و فراوانی مشاهده شده و قابل انتظار

سطح معناداری	درجه آزادی	آزمون خی دو	باقیمانده	فراوانی قابل انتظار	فراوانی مشاهده شده		
۰/۰۰۱	۲	۹۰/۷۵۵	-39.0	98.0	۵۹	کم	از منظر معلمان چندپایه
			77.0	98.0	۱۷۵	متوسط	
			-38.0	98.0	۶۰	زیاد	
					۲۹۴	جمع کل	

باتوجه به جدول آزمون برازش نکویی خی دو که نشان می دهد مقدار آزمون خی دو برابر با ۹۰/۷۵۵ و درجه آزادی ۲ با سطح معناداری ۰/۰۰۱ از سطح خطای ۰/۰۵ کمتر است پس تفاوت بین فراوانی مشاهده شده و فراوانی قابل انتظار را می پذیریم و آزمون را معنادار می دانیم و از آنجا که آزمون طی دو تحت تأثیر بیشترین فراوانی (متوسط با فراوانی ۱۷۵ نفر) است پس با اطمینان ۹۵٪ نتیجه می گیریم که از دیدگاه معلمان چندپایه مدارس مقاطع ابتدایی، دوره اول متوسطه، دوره دوم متوسطه منطقه عشایر خوزستان، عوامل دروندادهای کنونی دوره آموزش های الکترونیکی از مطلوبیت متوسطی برخوردار است. سؤال سوم پژوهش: عوامل فرایندی دوره های آموزش ضمن خدمت الکترونیکی معلمان چندپایه عشایر خوزستان از چه میزان مطلوبیتی برخوردار است؟

جدول ۳: آزمون برازش نکویی خی دو و فراوانی مشاهده شده و قابل انتظار

سطح معناداری	درجه آزادی	آزمون خی دو	باقیمانده	فراوانی قابل انتظار	فراوانی مشاهده شده		
۰/۰۰۱	۲	۱۲۳/۹۳۹	-56.0	98.0	42	کم	از منظر معلمان چندپایه
			89.0	98.0	187	متوسط	
			-33.0	98.0	65	زیاد	
					۲۹۴	جمع کل	

باتوجه به جدول آزمون برازش نکویی خی دو که نشان می دهد مقدار آزمون خی دو برابر با ۱۲۳/۹۳۹ و درجه آزادی ۲ با سطح معناداری ۰/۰۰۱ از سطح خطای ۰/۰۵ کمتر است پس تفاوت بین فراوانی مشاهده شده و فراوانی قابل انتظار را می پذیریم و آزمون را معنادار می دانیم و از آنجا که آزمون خی دو تحت تأثیر بیشترین فراوانی (متوسط با فراوانی ۱۸۷ نفر) می باشد پس با اطمینان ۹۵٪ نتیجه می گیریم که از دیدگاه معلمان چندپایه مدارس مقاطع ابتدایی، دوره اول متوسطه، دوره دوم متوسطه منطقه عشایر خوزستان، عوامل فرایند دوره آموزش های الکترونیکی از مطلوبیت متوسطی برخوردار است.

سؤال چهارم پژوهش: عوامل برون دادی دوره های آموزش ضمن خدمت الکترونیکی معلمان چندپایه عشایر خوزستان از چه میزان مطلوبیتی برخوردار است؟

جدول ۴: آزمون برازش نکویی خی دو و فراوانی مشاهده شده و قابل انتظار

سطح معناداری	درجه آزادی	آزمون خی دو	باقیمانده	فراوانی قابل انتظار	فراوانی مشاهده شده		
۰/۰۰۱	۲	۳۸/۲۲۴	-۳۳,۰	98.0	۶۵	کم	از منظر معلمان چندپایه
			-۱۶,۰	98.0	۸۲	متوسط	
			۴۹,۰	98.0	۱۴۷	زیاد	
					۲۹۴	جمع کل	

باتوجه به جدول آزمون برازش نکویی خی دو که نشان می دهد مقدار آزمون خی دو برابر با ۳۸/۲۲۴ و درجه آزادی ۲ با سطح معناداری ۰/۰۰۱ از سطح خطای ۰/۰۵ کمتر است پس تفاوت بین فراوانی مشاهده شده و فراوانی قابل انتظار را می پذیریم و آزمون را معنادار می دانیم و از آنجا که آزمون خی دو تحت تأثیر بیشترین فراوانی (زیاد با فراوانی ۱۴۷ نفر) می باشد. پس با اطمینان ۹۵٪ نتیجه می گیریم که از دیدگاه معلمان چندپایه مدارس مقاطع ابتدایی، دوره اول متوسطه، دوره دوم متوسطه منطقه عشایر خوزستان، عوامل برون دادی کنونی دوره آموزش های الکترونیکی معلمان از مطلوبیت زیادی برخوردار است.

۳- نتیجه گیری:

برای بررسی وضعیت عوامل زمینه ای دوره آموزش های الکترونیکی معلمان چندپایه سه مقطع ابتدایی، متوسطه اول و متوسطه دوم ۱۴ سؤال در نظر گرفته شده است که از دیدگاه معلمان عوامل زمینه ای دوره آموزش های الکترونیکی از مطلوبیت زیادی برخوردار است. یافته های پژوهش نشان می دهد که دوره های آموزش ضمن خدمت الکترونیکی، تا حدود بسیار زیادی می توانند

محدودیت‌های دوره‌های آموزش ضمن خدمت حضوری را برطرف سازند در تبیین این یافته می‌توان گفت یکی از مزایای دوره‌های آموزش ضمن خدمت الکترونیکی عدم نیاز به حضور فیزیکی در کلاس‌ها می‌باشد. از آن جایی که آموزش ضمن خدمت حضوری برای افراد شاغل می‌تواند، مشکلاتی مانند: تداخل زمان کار و حضور در کلاس، تردهای زیاد در شهر و افزایش هزینه‌های جانبی برای سازمان مربوطه شود، می‌توان امیدوار بود، با استقرار دوره‌های آموزشی ضمن خدمت به صورت الکترونیکی این گونه هزینه‌ها به حداقل ممکن کاهش یابد؛ از این رو معلمان می‌توانند با آسودگی بیشتری در این دوره‌ها شرکت کنند و بالطبع اثرگذاری این دوره‌های آموزشی بیشتر خواهد شد. زیرا مطالعات نشان داده است (به نقل از اورد، ۱۳۹۰) که یادگیری الکترونیکی حداقل به میزان آموزش سنتی اثربخش است و حتی از آن نیز کاراتر می‌باشد و موجبات خرسندی یادگیرندگان را بیشتر فراهم می‌سازد. از دیدگاه جامعه آماری یکی دیگر از ویژگی‌های مثبت آموزش‌های ضمن خدمت الکترونیکی این است که باعث کاهش استرس از امتحان حضوری می‌شود. البته این امر سبب می‌شود که میزان تقلب در این امتحانات بالا رود زیرا هیچ‌گونه مکانیزمی برای کاهش میزان تقلب در آموزش‌های ضمن خدمت مجازی وجود ندارد. حتی در بعضی از موارد دیده شده که یک نفر به جای تعدادی از همکاران خود در امتحان شرکت کرده است. همچنین معلمان اظهار کردند که اگر پرسشی در حین امتحان به وجود آید کسی نیست که پاسخگوی آنان باشد.

برای بررسی وضعیت عوامل درون‌داده‌های دوره آموزش‌های الکترونیکی معلمان چندپایه سه مقطع ابتدایی، متوسطه اول و متوسطه دوم ۹ سؤال در نظر گردید که از دیدگاه معلمان عوامل درون‌داده‌های دوره آموزش‌های الکترونیکی از مطلوبیت متوسطی برخوردار است. یافته‌های این پژوهش نشان داد که در خصوص دوره‌های آموزش ضمن خدمت الکترونیکی، اهداف دقیق و مدونی وجود دارد. در هر مطالعه اهداف به عنوان سنگ بنای فرایند عمل می‌کنند در مطالعات ارزیابی نیز اهداف به عنوان معیاری برای تعیین عوامل هستند و نتایج ارزیابی میزان دستیابی به آن‌ها را مشخص خواهد کرد. از جمله هدف‌های اصلی دوره‌های ضمن خدمت مجازی عبارت‌اند از:

۱. فراهم آوردن فرصت برای معلمانی که قادر به حضور در کلاس‌های آموزش ضمن خدمت نیستند؛
۲. حذف هزینه‌های آموزش ضمن خدمت حضوری توسط آموزش‌های ضمن خدمت الکترونیکی؛
۳. حفظ و ارتقا عملکرد معلمان در دوره‌های برگزار شده آموزش ضمن خدمت الکترونیکی؛
۴. عرضه نیروی انسانی متخصص بعد از اتمام دوره‌های برگزار شده.

نتایج این پژوهش نشان داد که یکی از مشکلات جدی در حال حاضر در حوزه دوره‌های آموزش ضمن خدمت الکترونیکی وجود دارد؛ عدم آشنایی برخی از معلمان به فناوری اطلاعات و ارتباطات (ICT) می‌باشد. این امر موجب شده است که برخی از معلمان آشنا به این فناوری به جای همکاران خود در آزمون شرکت کنند. از طرفی بعضی از معلمان برای رفع این محدودیت‌ها به کافی‌نت مراجعه کرده و با پرداخت یک هزینه در ازای آزمون بدون اینکه خود اقدام به دادن امتحان کند مسئول کافی‌نت این کار را انجام می‌دهد. توکلی (۱۳۸۸) در پژوهشی نشان داد که جهت استقرار آموزش ضمن خدمت الکترونیکی مستلزم آمادگی در زمینه‌های گوناگون است. به نظر می‌رسد برگزاری سمینار، کارگاه، دوره‌های آموزشی، تهیه بروشور و کتابچه آموزشی و اطلاع‌رسانی، برای ایجاد دانش لازم در معلمان به‌ویژه در کارشناسان و برنامه‌ریزان آموزش ضمن خدمت الکترونیکی می‌تواند نقشی سازنده داشته باشد.

برای بررسی وضعیت عوامل فرایندی دوره آموزش‌های الکترونیکی معلمان چندپایه سه مقطع ابتدایی، متوسطه اول و متوسطه دوم ۵ سؤال در نظر گردید از دیدگاه معلمان، عوامل فرایند دوره آموزش‌های الکترونیکی از مطلوبیت متوسطی برخوردار است. نحوه اطلاع‌رسانی درباره دوره‌های الکترونیکی از طریق سامانه مدیریت فرایند آموزش ضمن خدمت فرهنگیان (LTMS) صورت می‌گیرد. در این سامانه انتخاب دوره و زمان ثبت‌نام در کلاس‌ها به صورت اینترنتی و همچنین برگزاری آزمون دوره‌های الکترونیکی

از طریق ورود به این سامانه انجام می‌گیرد. در واقع ادارات مناطق به صورت شفاهی در خصوص زمان ثبت‌نام در این دوره‌ها از طرف سازمان برگزارکننده اطلاع‌رسانی می‌کند. همچنین فراگیر با کمترین امکانات و ابزار (موبایل یا سیستم متصل به اینترنت) می‌تواند در این دوره‌ها شرکت کند. از مهم‌ترین چالش‌های موجود در آموزش‌های ضمن خدمت الکترونیکی در حوزه ارائه‌کنندگان خدمات آموزشی در فضای الکترونیکی بوده است. عمدتاً شرایط و امکانات استقرار نظام آموزش ضمن خدمت الکترونیکی شامل موارد زیر است: اعتبار اجرای طرح‌های آموزش الکترونیکی، سیستم‌های زیر ساخت مخابراتی (فیبر نوری، گیرنده‌های ماهواره‌ای و...) وجود متخصصان فاوا به اندازه کافی، دسترسی به خدمات تلفن و شبکه کامپیوتری و اینترنتی می‌باشد. مسئولین برگزارکننده این نکته را باید مدنظر داشته باشند که صرف به دست آوردن شرایط آماری مطلوب جهت برگزاری این دوره‌ها، نمی‌توان بدون برنامه‌ریزی و امکان‌سنجی دقیق به برگزاری این دوره‌ها پردازند. این در حالی است که معلمان عشایری از نظر آشنایی با آموزش از راه دور، فاصله زیادی تا رسیدن به سطح مطلوب را دارند و زمینه‌سازی فکری و فرهنگی که پایه‌های نظام آموزشی هستند، ضروری به نظر می‌رسد.

برای بررسی وضعیت عوامل برون دادی کنونی دوره آموزش‌های الکترونیکی معلمان چندپایه سه مقطع ابتدایی، متوسطه اول و متوسطه دوم ۱۲ سؤال در نظر گردید که از دیدگاه معلمان، عوامل برون دادی کنونی دوره آموزش‌های الکترونیکی معلمان از مطلوبیت خوبی برخوردار است. نتایج به دست آمده نشان داد میزان رضایت معلمان از تسهیلات اعطایی در خصوص استفاده از این دوره‌ها (اینترنت، کامپیوتر و غیره) در حد متوسطی خود قرار دارد. بدون فراهم آوردن امکانات و سهولت دسترسی به آن‌ها امکان اجرای دوره آموزش‌های الکترونیکی بسیار مشکل می‌گردد. مسئولین با بررسی و مطالعه دقیق و استفاده از تجربیات دیگر کشورها که سابقه غنی‌تری در این زمینه دارند و صرف هزینه بیشتر به‌ویژه در بعد سخت‌افزار و نرم‌افزارها می‌تواند با درصد موفقیت بیشتری در این راه قدم بگذارند.

منابع:

- اودر، ف. (۱۳۹۰). بررسی عوامل موثر در استقرار سیستم مجازی در مدارس شهرستان ساری ناحیه ۲، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه آزاد اسلامی واحد ساری.
- بازرگان، عباس (۱۳۸۷). ارزشیابی آموزش مفاهیم الگوها و فرایندهای عملیاتی، انتشارات سمت، تهران، سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاه‌ها، چاپ اول.
- توکلی، ثامن (۱۳۸۸). ضرورت ارزشیابی دوره‌های آموزش ضمن خدمت در مدیریت منابع انسانی، نشریه الکترونیکی سازمان کتابخانه‌ها و موزه‌ها، دوره یک، شماره چهار، ص ۱-۵.
- دانش پژوه، زهرا و ولی اله، فرزاد (۱۳۸۵). ارزشیابی مهارت‌های حرفه‌ای معلمان دوره ابتدایی، فصلنامه نوآوری‌های آموزشی شماره ۱۸، سال پنجم.
- دهقان زاده، احد، دشمن زیاری، اسفندیار، معظمی، مجتبی، و کاوسی، اسماعیل (۱۳۹۹). ارائه مدلی کیفی ارزیابی تاثیر اثربخشی دوره‌های مجازی آموزش‌های ضمن خدمت بر رفتار کارکنان در بانک تجارت. مطالعات رفتاری در مدیریت. ۱۱(۲۴): ۱۹-۳۰.
- نارنجی ثانی، فاطمه و کرامتی، محمدرضا و سادات حسینی سهی، مریم (۱۴۰۱). نقش یادگیری خود راهبر در اثربخشی یادگیری الکترونیکی در دوران همه گیری کووید ۱۹، فصلنامه فناوری آموزش، (۳)۱۶، ۵۸۹-۵۷۱
magiran.com/p2469866
- کاظم پور، اسماعیل و غفاری، خلیل (۱۳۸۹). امکان سنجی استقرار نظام آموزشی ضمن خدمت مجازی در دانشگاه آزاد اسلامی. فصلنامه رهیافتی نو در مدیریت آموزشی، ۲(۵): ۵.

– مخری، م (۱۳۸۹). امکان سنجی به کارگیری آموزش مجازی در دبیرستان های نوسهر، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه آزاد اسلامی واحد ساری.

– مسلم زاده، منصور و رضایی دوست، حمید رضا (۱۳۹۴). ارزیابی دوره های آموزشی ضمن خدمت مجازی معلمان مقطع ابتدایی و متوسطه شهرستان اندیمشک بر اساس الگوی سیپ. اولین کنفرانس بین المللی نقش مدیریت انقلاب اسلامی در هندسه قدرت نظام جهانی (مدیریت، سیاست، اقتصاد، فرهنگ، امنیت، حسابداری).

Aydin. B.(2006). Building a synchronous virtual classroom in a distane English language teacher
Bueno,c.(2006),Collaboration work in a virtual environment in higer education an experience on
Dilmaç S. Students' opinions about the distance education to art and design courses in the
pandemic process. World Journal of Education. 2020;10(3):113-26.

education: structural Equation Modeling (sem). Unpublished dissertation. Florida state university
Handke L, Klonek FE, Parker SK, Kauffeld S. Interactive effects of team virtuality and work
design on team functioning. Small Group Research. 2020;51(1):3-47.

Hussain, I.(2007). A study of student attitude towards virtual education in pakistan. Turkish
online journal of distance education-TOJDE.April 2007,ISSN 1302-6488, volume; 8, number;2
article 6. P 69-79

ISSN 1302-6488 volum: 7 number; 2 Article; 1.p 9-20

Martines, E., (1997). The feasibility of the use of telecommunicated courses in latin amreican

Mohammadi H. (2021). Measuring the effectiveness of in-service training courses (Case study:
Mazandaran Regional Water Company). Quarterly Journal of Knowledge Recovery and
Semantic Systems, 7(27).

Park, B.(2003). Faculty adoption and utilization of web- Assisted instruction(WAI) in Higher

Pfoser S, Putz L M, Jung E. (2020). Recommendations for Human Resources Development in
Danube Inland Ports. In International Conference on Dynamics in Logistics, 3-20. Springer,
Cham.

Shoniregun Ch A, Gane gray S. (2013). "Is e-learning really the Future or a risk?".

Tanjung W A, Lukman S, Effendy K, Djaenuri A. (2020). Human Resources Development of
Public Service Providers in Labuhanbatu Selatan Regency. International Journal of Science and
Society, 2(2): 214-224.

Tarzi M, Parsamein K, Afkaneh S. (2020). The effect of demographic characteristics of the
educational program and the support of managers on the effectiveness of in-service courses,
Sociology of Education, (13): 120-112.